

Vergaderjaar 2009–2010

32 123 XVIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van de begroting Wonen, Wijken en Integratie (XVIII) voor het jaar 2010

Nr. 66

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 11 maart 2010

De algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie¹ heeft op 16 februari 2010 overleg gevoerd met minister Van der Laan voor Wonen, Wijken en Integratie over:

- **de brief van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie d.d. 21 januari 2010 houdende het Jaarverslag 2008 Wet op de huurtoeslag en informatie n.a.v. twee toezeggingen bij de begrotingsbehandeling WWI (32 123-XVIII-62).**

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie,
Van Gent

De griffier van de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GroenLinks), voorzitter, Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), Poppe (SP), Weekers (VVD), ondervoorzitter, Dijsselbloem (PvdA), Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham (D66), Vietsch (CDA), Sterk (CDA), De Krom (VVD), Algra (CDA), Verdonk (Verdonk), Jansen (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Wolbert (PvdA), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Bouchibti (PvdA), Jasper van Dijk (SP), Thieme (PvdD) en Fritsma (PVV).

Plv. leden: Dibi (GroenLinks), Timmer (PvdA), Kant (SP), Blok (VVD), Bouwmeester (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Haverkamp (CDA), Bilder (CDA), Pechtold (D66), Willemse-van der Ploeg (CDA), Blanksma-van der Heuvel (CDA), Meeuwis (VVD), Neppéus (VVD), De Wit (SP), Voordewind (ChristenUnie), Heijnen (PvdA), Zijlstra (VVD), Van Haersma Buma (CDA), Leerdam (PvdA), Ulenbelt (SP), Bosma (PVV) en Karabulut (SP).

Voorzitter: Van Gent
Griffier: Van der Leeden

Aanwezig zijn vijf leden der Kamer, te weten: Van der Burg, Depla, Van Gent, Jansen en Ortega-Martijn,

en minister Van der Laan voor Wonen, Wijken en Integratie, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie.

De **voorzitter**: Ik heet iedereen hartelijk welkom, natuurlijk ook de minister, zijn medewerkers en anderen die toehoren. Dit algemeen overleg duurt tot maximaal 18.00 uur. Er is afgesproken dat wij in eerste termijn een maximale spreektijd van vijf minuten aanhouden. De heer Depla neemt het voorzitterschap van mij over wanneer ik namens mijn fractie spreek. De heer van Bochove van het CDA heeft zich bij mij afgemeld wegens andere verplichtingen. Mevrouw Ortega-Martijn moet tussendoor even de vergadering verlaten. Ik geef haar nu het woord.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. Ik heb maar één punt. Namens de fractie van de ChristenUnie heb ik een motie ingediend waarin wordt gevraagd om de huurtoeslag voor grote gezinnen te onderzoeken. Met de huidige huurtoeslag kunnen eenpersoonshuishoudens extra huurtoeslag ontvangen voor een duurdere en ruimere woning boven de aftoppingsgrens, terwijl grote gezinnen hiervoor niet in aanmerking komen. Het verschil wordt door de minister verklaard door de hogere huurquote voor alleenstaanden, maar alleenstaanden kunnen ervoor kiezen om kleiner te wonen en grote gezinnen kunnen dat niet. Zij zijn juist aangewezen op grote, duurdere woningen, maar komen niet in aanmerking voor 50% huurtoeslag boven de aftoppingsgrens. Daar komt nog bij dat voor deze gezinnen doorgaans ook de energielasten hoger zijn en dat veel grote gezinnen kostwinnergezinnen zijn, die net zo goed een hogere huurquote kunnen hebben. Het is volgens de minister niet de bedoeling dat ontvangers van huurtoeslag in woningen met een huur boven de aftoppingsgrens wonen, omdat zij ook een beroep kunnen doen op de betaalbare voorraad. Dat is inderdaad het ideaal, maar zijn er wel voldoende grote woningen waarop grote gezinnen met een kleine beurs een beroep kunnen doen? Graag hoor ik hierop een reactie van de minister.

De minister stelt dat de bestaande, betaalbare woningvoorraad ruimschoots toereikend is, maar erkent tegelijk dat dit in ieder geval niet zo is in Amsterdam, omdat daar veel kleine woningen zijn en veel grote gezinnen. De ChristenUnie krijgt signalen dat het voor corporaties haast onmogelijk is om nieuwe grote woningen te realiseren met een aanvangshuur onder de aftoppingsgrens. Stedelijke vernieuwingsprojecten vertragen, omdat het lastig is om herhuisvesting te vinden voor grote gezinnen, juist omdat er om hele goede redenen afspraken zijn om klein gehuisveste gezinnen naar een grotere woning te laten verhuizen. De huisvesting van grote gezinnen is niet alleen een woonvraagstuk, maar raakt ook de leefbaarheid in wijken. Overbewoning van kleine woningen door grote gezinnen kan bijvoorbeeld tot overlast en gezondheidsproblemen leiden.

Het huisvestingsprobleem voor grote gezinnen is inderdaad in Amsterdam het grootst. Wij hebben het dan gelijk over ongeveer 4000 grote gezinnen die krap wonen, terwijl er per jaar slechts 250 à 500 woningen vrijkomen die qua grootte passend zijn. De minister stelt dat er op lokaal niveau een oplossing moet worden gevonden. Aan welke oplossing denkt hij dan? Het moet immers wel realiseerbaar zijn voor de gemeenten en de corporaties.

Tot slot. Natuurlijk moet de huurtoeslag niet te ingewikkeld zijn. Het is begrijpelijk dat er uitzonderingen zijn voor ouderen en gehandicapten,

maar de verschillen tussen eenpersoonshuishoudens en grote gezinnen zijn veel lastiger uit te leggen. Relatief gezien gaat het bij de grote gezinnen om een kleine groep, zeker als je kijkt naar het totale beslag van de huurtoeslag. De ChristenUnie roept de minister daarom op om, bijvoorbeeld in het kader van de brede heroverwegingen, toch nog eens naar de positie van grote gezinnen te kijken vanuit het bredere perspectief van de woonlasten. Graag krijg ik van de minister op dat punt een toezegging.

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Volgens mij heeft de Kamer bij de behandeling van de Wet op de huurtoeslag een foutje gemaakt. In artikel 57 van de wet hebben wij namelijk vastgelegd dat wij graag jaarlijks een verslag krijgen van de werking van de wet, maar daarbij zijn wij vergeten om een deadline op te nemen. En zie wat er gebeurt! Wij ontvangen het verslag over 2008 op 21 januari 2010. Het is eigenlijk nog erger, want de harde cijfers in het verslag hebben betrekking op 2007. Zij zijn dus nog een jaar ouder. Dat is geen mosterd na de maaltijd meer, maar meer een soort historische beschouwing. Deze minister zou met name vandaag moeten weten dat de Kamer haar controlerende taak graag uitoefent op basis van de kennis van nu, en niet op basis van de kennis van toen. Kan de minister toezeggen dat wij met ingang van dit jaar het jaarverslag over het voorgaande jaar vóór 1 juli zullen ontvangen?

Kan hij verder toezeggen dat wij met ingang van het volgende jaarverslag een eind gaan maken aan de verkokering van de ministeries van VROM en Financiën? De minister schrijft namelijk: «In dit jaarverslag wordt over de Wet op de huurtoeslag dan ook geen inzicht geboden in gegevens betreffende de uitvoering. Deze gegevens worden aangeboden door de minister van Financiën in het Beheersverslag van de Belastingdienst.» Hoezo «dan ook»? Dit kabinet staat voor een geïntegreerde aanpak; de volgende keer wil de SP-fractie graag één verslag, ondertekend door de minister voor WWI en de staatssecretaris van Financiën. Wat ons betreft zou het verslag dan besproken moeten worden met beide bewindspersonen en beide Kamercommissies. Op die manier kunnen wij ten minste nog één keer per jaar een integraal debat voeren over de besteding van meer dan 50% van het budget van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie.

Daarmee kom ik op het verslag. 72% van de huurtoeslagontvangers behoort tot de absolute minima. Dit onderstreept dat deze regeling één van de effectiefste vormen van gerichte inkomensondersteuning is. Vergelijk dat eens met de hypotheekrenteaftrek, die stijgt naarmate je inkomen hoger is en je huis groter. Tegelijkertijd laat het zien dat de huurtoeslag is verworpen tot een vangnet voor de allerarmsten. Lage middeninkomens in een huurwoning vissen achter het net, ook al hebben zij een hoge huurquote. Onderschrijft de minister voor WWI onze analyse? Zo ja, vindt hij met de SP-fractie dat financiële ondersteuning voor het wonen moet verzekeren dat iedereen in Nederland een fatsoenlijk dak boven het hoofd heeft tegen een redelijke woonquote, maar dat wij moeten stoppen met het subsidiëren van paleizen? Onderschrijft hij ook dat wij, bijvoorbeeld in de brede heroverwegingen, toe moeten naar een vorm van eigendomsneutrale woontoeslag, zodat een eind wordt gemaakt aan de enorme versterking van de woningmarkt die CDA en VVD ons al die jaren hebben aangedaan?

Uit het jaarverslag blijkt dat sociale huurwoningen, ook na het afschaffen van de passendheidsstoets, nog steeds zeer zuinig, misschien wel krenterig, worden toegewezen aan mensen die afhankelijk zijn van de huurtoeslag. In 2007 had 9,5% van de toewijzingen een huur boven de aftoppingsgrens. Een groot deel van de ouderenwoningen heeft een huur boven die aftoppingsgrens, omdat de voorzieningen in die woningen duurder zijn. 40% van de huurtoeslagontvangers is 65-plus. De SP-fractie krijgt regelmatig klachten van senioren met huurtoeslag die wegens lange wachttijden voor aangepaste woningen gedwongen zijn om in hun oude huis te

blijven wonen, dan wel een minder geschikte woning te accepteren. Is de minister voor Wonen bereid om te laten uitzoeken hoe de wachttijden voor betaalbare seniorenwoningen zich per regio verhouden tot de gemiddelde wachttijd voor een woning?

Voor grote gezinnen geldt min of meer hetzelfde als voor senioren, omdat de woningen die zij nodig hebben duurder zijn dan gemiddeld. Vanwege de tijd sluit ik mij aan bij de woorden hierover van mevrouw Ortega. Ik kan die helemaal onderschrijven. Daar komt het probleem van de aftoppingsgrens nog bovenop. De SP-fractie denkt dat wij op termijn naar een subtieler huurtoeslagsysteem toe moeten, waarbij de kwaliteitskorting en de aftoppingsgrens gekoppeld zijn aan het aantal leden van het huishouden, in plaats van de huidige grove indeling in een- en tweepersoons-huishoudens en huishoudens groter dan dat. Met een aantal simpele algoritmes zou dat mogelijk zijn zonder extra bureaucratie. Vindt ook de minister dat dit ten principale de beste aanpak zou zijn?

Meer in zijn algemeenheid: wanneer gaat de minister, samen met zijn collega van Financiën, ervoor zorgen dat er nu eindelijk eens een eind wordt gemaakt aan de traptabellen in de huurtoeslag, waardoor één euro inkomensstijging je tientallen euro's aan huurtoeslag kan kosten?

Daarmee ben ik aan het eind van mijn bijdrage gekomen, want de conclusie van de minister over de effecten op de huurtoeslag van investeringen in energiebesparing kan de SP-fractie onderschrijven.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Voorzitter. Inzake de termijn waarop wij data ontvangen over de huurtoeslag – dus dat de voorliggende cijfers eigenlijk over 2007 gaan en dat wij nu in 2010 leven – sluit ik mij kortheidshalve aan bij de woorden van de heer Jansen. Ik denk dat het weinig zin heeft om daarover nu nog te praten, ook omdat wij in de tussentijd een paar debatten hebben gehad over de huurtoeslag.

In dit debat wil ik ingaan op de huurtoeslag voor grote gezinnen en op de huurtoeslag en energiebesparing. Wat de grote gezinnen betreft, sluit ik mij aan bij wat de minister daarover in zijn brief schreef. Wij hebben voor twee groepen een uitzondering gemaakt. Dat wordt nu gebruikt als reden om voor nog weer een groep een uitzondering te maken, door partijen die vinden dat straks iedereen uitgezonderd moet worden en overall moet kunnen wonen. Wij zijn het daarmee niet eens. Wij vinden 1,1 miljoen huishoudens die een beroep op de huurtoeslag kunnen doen, wat neerkomt op 15% van de huishoudens, een heel fatsoenlijk aantal.

De heer **Jansen** (SP): Uiteindelijk heeft iedere fractie het recht op een eigen standpunt. Maar wat ik niet snap: als u deze redenering volgt, moet de VVD des duivels zijn over het veel grotere aantal mensen dat hypotheekrenteaf trek krijgt. Daaraan moet u dan toch ook direct een einde maken. Dat betreft immers een onevenredig groot gedeelte van het totale aantal huishoudens.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): U maakt geen onderscheid tussen een toeslag en een aftrek. Ik denk niet dat de heer Jansen erg blij wordt als wij naar de huuraftrek gaan. Om daarvoor in aanmerking te komen, moet je immers belasting betalen. De mensen om wie het hier gaat, zouden dan niets krijgen, omdat zij nauwelijks of helemaal geen belasting betalen. Het is nagerekend: tot € 32 000 – wij moeten niet premies en belastingen verwarren – betalen mensen circa € 1850 belasting, mits zij nog geen aftrekposten hebben zoals werkaftrek etc. De rest gaat namelijk gewoon aan premies op. Tussen een toeslag en een aftrekpost bestaat een groot verschil. Voor een aftrekpost moet je eerst belasting betalen. Die fout hebben wij ook wel eens bij kleine ondernemers gemaakt. Wij gaven ze een aftrekmogelijkheid op de winstbelasting, maar als je geen winst maakt, valt er weinig af te trekken.

De **voorzitter**: Bent u klaar met uw antwoord, of was dit een deel van het antwoord?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Dit was een deel van het antwoord.

De **voorzitter**: Wilt u het tweede deel dan wat inkorten?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Er worden vragen gesteld, dus ik leg dat even uit.

Ik kom op het tweede gedeelte van de vraag, over de hypotheekrenteaftrek. De heer Jansen rekent nooit mee wat de eigenwoningbezitters aan kosten moeten betalen. Hij rekent de overdrachtsbelasting niet, de bijdrage aan de grondkosten niet en ook het eigenwoningforfait niet. Hij kijkt altijd alleen maar eenzijdig naar de hypotheekrenteaftrek. Als hij het anders deed, werd het beeld totaal anders.

De heer **Jansen** (SP): Ik constateer dat er een heel groot getal onder de streep blijft staan, ook na al die compenserende getallen die mevrouw Van der Burg noemt. Ik heb een nadere vraag aan haar. Erkent zij dat in Nederland de armste mensen via hun inkomsten meebetalen aan de hypotheekrenteaftrek van de miljonair in Bloemendaal, terwijl de rijkste mensen in Nederland straks niet meer meebetalen aan de huurtoeslag voor de armsten, als mevrouw Van der Burg haar zin krijgt en de corporaties straks de huurtoeslag gaan betalen?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Volgens mij heb ik net al gezegd dat de armste mensen over wie de heer Jansen het heeft, minder dan 2% belasting betalen. Dat geldt tot € 18 000. Op een bedrag van € 18 000 tot € 32 000 betaal je 10,5% belasting. Als je dat bij elkaar optelt, kom je dus aan die € 1850 belasting die mensen uit de laagste inkomensgroepen betalen. Zeker de mensen uit de laagste inkomensgroep betalen dus maar een paar honderd euro belasting, waar vaak ook nog weer aftrekposten bij zitten. Als de heer Jansen zegt: die mensen betalen mee aan de hypotheekrenteaftrek, dan schetst hij een beeld dat mijns inziens niet juist is. Hij kan dat ontkennen, maar premies betalen voor de eigen AOW en dergelijke is iets anders dan belasting betalen.

De heer **Depla** (PvdA): Je betaalt niet premie voor je eigen AOW. Dat is echt een misverstand van mevrouw Van der Burg. Dat betaal je voor de mensen die nu AOW ontvangen.

Ik heb twee vragen. De heer Jansen oppert het idee dat de huurtoeslag straks helemaal betaald wordt door de woningbouwcorporaties. Vindt mevrouw Van der Burg het een redelijk idee dat vanaf dat moment alleen nog de huurders meebetalen en de rest van Nederland niet meer? Verder zei mevrouw Van der Burg het meer dan genoeg te vinden dat 1,1 miljoen mensen huurtoeslag ontvangen. Dat zijn echt de allerarmsten. Dat blijkt ook, want 72% van de huurtoeslagontvangers, zo hebben we in het verslag gelezen, hebben een inkomen op of onder het minimum. Toch staat, zonder dat we de hele heroverweging doen, in de tegenbegroting die de VVD afgelopen najaar heeft ingediend al dat er 300 mln. af moet. Vindt zij dat redelijk?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Wat was de eerste vraag ook alweer?

De heer **Depla** (PvdA): Dat was de vraag van de heer Jansen of u het redelijk vindt dat, als je de huurtoeslag door de corporaties laat uitvoeren, alleen nog huurders meebetalen aan de huurtoeslag en alle mensen die veel meer verdienen, niet meer.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): U kent net zo goed als ik de geschiedenis van de corporaties. Dat waren private ondernemingen die ervoor zorgden dat mensen die niet zo rijk waren een fatsoenlijk dak boven het hoofd kregen. Dat hebben we in ongeveer honderd jaar met elkaar opgebouwd. Daar zijn ook subsidies van de overheid in gegaan. Op enig moment heeft er een quoteringsoperatie plaatsgevonden. Het voorstel van de VVD-fractie houdt in dat we het vermogen dat er opgebouwd is, laten renderen voor de volkshuisvesting, juist voor de doelgroep die dat straks nodig heeft, zodat zij niet de dupe wordt. Dat lijkt mij een heel sociaal voorstel. Dat is wat anders dan de huurders alleen te laten betalen. We hebben dat wel in het verleden met elkaar opgebouwd. Ik heb net al gewezen op de grondprijzen, waar ook eigenwoningbezitters al die tijd aan meebetaald hebben.

De tweede vraag betreft de aftoppingsgrens en de bestaande uitzonderingen op de huurtoeslag. Wij vinden het prima dat de huurtoeslag er is, maar wij vinden het minder prima dat mensen gefaciliteerd worden om boven de aftoppingsgrens een woning toegewezen te krijgen. Dan heb ik het over alleenstaanden en ouderen. We hebben een voorstel gedaan om dat te verminderen. Dat geldt ook voor grote gezinnen. In dat opzicht zijn we dus volstrekt consequent.

De heer **Depla** (PvdA): Dit verbaast mij. Hoeveel levert het volgens u op als we de huurtoeslag boven de aftoppingsgrens afschaffen? Dat is immers wat u voorstelt.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Dat kunt u in onze tegenbegroting lezen. Uit mijn hoofd loopt dat op van 100, 150 mln. naar 300 mln.

De heer **Depla** (PvdA): En die mensen moeten dan gaan verhuizen?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Het gaat erom dat je een leefomgeving maakt met elke keer weer uitzonderingen toe te staan op de uitzonderingen. In de huidige situatie betaalt een derde van de huishoudens een huur die gereguleerd is. Dan heb je nog 1,1 miljoen huishoudens die een huurtoeslag krijgen. Dat vinden wij op zichzelf prima, want dat is de groep waar het wat ons betreft om gaat. Dat daar dan echter weer uitzonderingen op gemaakt moeten worden en dat er boven de aftoppingsgrens van de huurtoeslag bijgeplust moet worden, vinden wij niet prima. Wij zijn daarin duidelijk. U ziet wat er nu gebeurt. Wij hebben een uitzondering gemaakt voor de ouderen die het moeilijk hebben, we hebben een uitzondering gemaakt voor de alleenstaanden en prompt komt de Kamer met het voorstel om een uitzondering te maken voor grote gezinnen. Ik wijs erop dat mensen op een gegeven moment zelf bepalen hoeveel kinderen ze hebben. Dat is niet iets wat mensen zomaar overkomt.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Dat laatste vond ik een mooie. Ik vind het prima dat de VVD-fractie dat zo wil, maar ik ben wel benieuwd wat voor plannen de VVD-fractie of in ieder geval mevrouw Van der Burg heeft met het huidige tekort aan huizen voor grote gezinnen. Het zijn juist de woningcorporaties die aangeven dat het voor deze gezinnen heel moeilijk bouwen is tegen een redelijke prijs. Ik wil graag weten met welke plannen en voorstellen mevrouw Van der Burg ervoor wil zorgen dat dit op de juiste manier gebeurt.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik wil de brief van de G4 in herinnering roepen van toen er zo'n paniek was over de inkomensgrens die Europa wilde opleggen aan mensen die in aanmerking komen voor een huurtoeslag. Toen hebben de G4 ons een brief geschreven – Amsterdam zat daar ook bij – dat ze in paniek waren, want er was een probleem: als die grens zou worden gehanteerd, dan kwamen er allemaal woningen leeg te staan

en dan zouden ze niet genoeg huishoudens hebben om in die woningen te huisvesten. Ik vond dat een opmerkelijke brief. Misschien dat daar wel een deel van de oplossing in zit. Als we de doelgroep beperken tot de mensen voor wie we echt horen te staan als samenleving, dan komen die mensen misschien ook wat eerder aan de beurt en dan hoeven zij wellicht niet op de wachtlijst.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): U geeft geen antwoord op mijn vraag. U kunt wel verwijzen naar een brief van de G4, maar ik heb gevraagd welke ideeën u hebt om gewone corporaties tegemoet te komen, zodat ze rendabel kunnen gaan bouwen voor grote gezinnen.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik denk dat wij hier niet alle problemen van de woningbouwcorporaties hoeven op te lossen. Dat weten ze in de gemeente zelf een stuk beter dan wij. Misschien moeten ze eens gaan kijken of naburige gemeenten wel grotere woningen hebben voor die prijs, zodat mensen een keuze krijgen. Mensen hoeven niet per se alleen maar in bepaalde wijken te wonen.

Voorzitter. Ik ga in op huurtoeslag en energiebesparing. Ik heb het antwoord van de minister gelezen op mijn verzoek om daar toch nog eens naar te kijken. Ik blijf het buitengewoon vreemd vinden dat wij gaan investeren in energiebesparing. Op zichzelf vind ik het volledig terecht dat corporaties die daarin investeren, er ook de revenuen van terugkrijgen, in elk geval voor een deel, via een huurverhoging. Dat heeft er in het verleden toe geleid dat hier dus niet in geïnvesteerd werd en dat de huurprijzen laag bleven, terwijl de energierekeningen omhoog gingen. Daar waren we dan allemaal heel erg tevreden over, terwijl dat helemaal niet goed is voor de loonlasten. Vervolgens zeggen wij: de mensen die daar voordeel van hebben, de huurders, krijgen dat terug via de huurtoeslag en hoeven daar niet aan mee te betalen. Ik heb daartegen bezwaren; ik vind dat geen goed beleid. Geloof de minister in zijn eigen beleid op het gebied van energiebesparing in woningen? Als het inderdaad om peanuts gaat, wat een beetje verondersteld wordt, dan hoef je hier geen punt van te maken. Als je echter gelooft in het energiezuiniger maken van je eigen woning, dan krijg je daar toch het probleem mee dat de huurtoeslag uit de hand loopt. Daar zou ik graag een heel duidelijk antwoord op willen.

De heer **Jansen** (SP): Realiseert mevrouw Van der Burg zich dat door die investeringen – dat geldt zeker bij nieuwbouw, maar vaak ook bij renovatie – de huur boven de aftoppingsgrens komt te liggen en dat je voor dat deel van je huurkosten nul euro huurtoeslag krijgt? Helemaal niets! Zij zit hier dus een heel ingewikkeld verhaal op te tuigen, terwijl dat in de praktijk helemaal geen betekenis heeft. Die mensen zullen in de meeste gevallen de extra lasten zelf moeten betalen, omdat ze daar geen huurtoeslag voor krijgen.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Zou ik de heer Jansen erop mogen wijzen dat de grootste opgave op het gebied van energiebesparing in de bestaande bouw ligt? Daar moeten we de slag slaan. Natuurlijk moeten we de nieuwe woningen energiezuinig bouwen, maar als we echt een succes willen maken van energiebesparing, dan zal dat met name in de bestaande bouw moeten gebeuren. Een groot aantal bestaande woningen moet energiezuinig gemaakt worden en is dat nog niet. Daar zullen wij de slag moeten slaan. Het is dus helemaal geen onzinnig voorbeeld en ik wil hier graag antwoord op van de minister.

De heer **Depla** (PvdA): Voorzitter. De huurtoeslag is een belangrijk instrument. De heer Jansen zei het al: 72% van de huurtoeslagontvangers heeft een inkomen op of onder het minimum en 40% van de ontvangers bestaat uit ouderen. Het is dus heel gericht en goed beleid voor mensen die

anders tussen wal en schip geraken. Des te zorgwekkender zijn de verhalen van de VVD en D66, die er vooral het mes in willen zetten. Nog zorgwekkender is het als ik mevrouw Van der Burg hoor zeggen dat alle mensen met een huur boven de aftoppingsgrens van de huurtoeslag eigenlijk uit hun sociale huurwoning gezet moeten worden; zij moeten zich op de vrije markt maar zien te redden. Dat is te gek voor woorden. Zij kan blijkbaar niet rekenen. Die mensen houden € 1500 netto over in de maand en die moeten zich in de vrije markt maar redden. Het is duidelijk. Nog mooier is de uitspraak: het is prima dat we huurtoeslag hebben. Dezelfde VVD hoor ik, als we maar even met de vinger wijzen naar mensen met topinkomens en toptarieven, vol vuur roepen dat het allemaal een schande is. We vinden het prima als we de armste mensen van Nederland nog een beetje beschaving bijbrengen zodat zij ook ergens kunnen wonen. Kortom, een mooi instrument.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): De heer Depla gaat altijd uit van het huidige systeem, waarin we alles zo dichtgereguleerd hebben dat we nog steeds te weinig woningen hebben. Dan gaat hij andere partijen, die nadenken over een ander systeem, verwijten dat zij asociaal zijn. Ik zou de heer Depla willen vragen wat de reactie van de PvdA was toen de VVD begin jaren negentig voorstelde om de sociale zekerheid activerend te maken en mensen naar werk te geleiden. Heeft hij ons toen niet precies hetzelfde verwijt gemaakt?

De **voorzitter**: Ik vind wel dat u nu heel erg afleidt. Het mag allemaal gevraagd worden, maar we moeten wel een beetje to the point met elkaar in discussie blijven.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik maak hiertegen bezwaar. Dit is to the point. Het verwijt dat ons nu gemaakt wordt, is precies hetzelfde als toen. Inmiddels hebben alle partijen het over activerend socialezekerheidsbeleid, terwijl dat toen asociaal werd gevonden.

De **voorzitter**: Ik zou mij toch tot de agenda willen beperken. Het is ook mijn taak om daarop toe te zien.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik vind het sociaal als mensen een keuze hebben.

De **voorzitter**: Ik ga niet inhoudelijk met u in discussie. U mag die vraag stellen aan de heer Depla, maar ik wil dat wij ons een beetje aan de agenda houden. Dat lijkt mij toch ook redelijk.

De heer **Depla** (PvdA): Ik heb het woord «asociaal» niet in de mond genomen. Ik heb alleen de verschillen in toonhoogte geregistreerd tussen de VVD die zuinig is en wil dat de huurtoeslag bij de armste mensen terecht komt, en de VVD die heel opgewonden raakt en moord en brand schreeuwt als het gaat over de top drie van mensen die meer verdienen dan de Balkenendenorm. Voorts heb ik gezegd dat mevrouw Van der Burg misschien eens moet nadenken over het feit dat ook bij een ander systeem niet iedereen met een inkomen boven de inkomensgrens voor de huurtoeslag in regio's met een overspannen woningmarkt zichzelf kan redden op de vrije markt. Dat is het enige wat ik vraag. Dat is alles.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Misschien mag ik de heer Depla vragen of hij ook eens wil nadenken over andere systemen. Dat daar dan ook complicaties aan zitten, dat wil ik wel erkennen, maar ik wil graag dat wij dat debat aangaan, in plaats van vast te blijven zitten in het huidige systeem.

De heer **Depla** (PvdA): U kunt mij daar dag en nacht voor wakker maken, want het is belangrijk dat alle mensen in Nederland een fatsoenlijk dak boven hun hoofd hebben. Wonen is een erg belangrijk grondrecht. Het is de uitvalsbasis om maatschappelijk actief te zijn en om actief deel te kunnen nemen. Het is dus heel erg belangrijk om dat beter te regelen dan het nu geregeld is. Nu staan te veel mensen op een wachtlijst en kunnen zich op de vrije woningmarkt niet zelf redden. Ik wil daarover graag het debat aangaan met u, mevrouw Van der Burg.

Voorzitter. Ik ga verder met de huurtoeslag. Er is al meer gezegd over het gat tussen de oude cijfers en de huidige situatie. Recentere cijfers hebben we gehad in de brief van 30 september van de minister. Toen was de verwachting dat de huurtoeslaguitgaven structureel overschat zouden zijn met 87 mln. Wij zeiden toen dat we dat geld graag zouden gebruiken om de armoedeval verder terug te dringen. Wat zijn de verwachtingen nu? Is er nog steeds perspectief? Vallen de cijfers nog steeds mee of juist tegen? Over de grote gezinnen is ook al meer gezegd. De woningbouwcorporaties in Amsterdam vragen nu aan ons of wij het stelsel kunnen aanpassen. Heeft de minister wel eens aan een woningbouwcorporatie in Amsterdam gevraagd of zij niet gewoon met huurafslag kan werken? Als zij hun herstructurering willen doorzetten en als zij grotere gezinnen een plek willen geven, kunnen zij ook zeggen: laten wij tempo maken en laten wij grote gezinnen een lagere huur vragen. Is dat in het gesprek aan de orde geweest?

De heer Van Bochove van de CDA-fractie kan hier helaas niet bij zijn. Dit punt mag ik mede namens hem noemen, om het gemis toch enigszins goed te maken. Hij was gisteren in Drachten. Daar had de plaatselijke woningbouwcorporatie haar verantwoordelijkheid wel genomen en geconstateerd dat er te weinig jongerenhuisvesting was. Je gaat daar natuurlijk geen nieuwbouw plegen, dus hebben ze gezegd: we laten jongeren een tijdje goedkoper huren, tot hun 23ste. Daarna betalen ze weer de gewone huur en krijgen ze ook de gewone huurtoeslag. Nu weigert de Belastingdienst dat, omdat het een ongeoorloofde verhoging van de huur zou zijn. In dit geval heeft de corporatie haar verantwoordelijkheid genomen, maar nu gaat de Belastingdienst ervoor liggen. De minister hoeft daar niet direct antwoord op te geven. Het is maar een voorbeeld dat wij gisteren tegenkwamen. We willen dat de corporaties in dit soort situaties of ten aanzien van grote gezinnen hun verantwoordelijkheid nemen. Als ze dat dan doen, moet de Belastingdienst niet dwars gaan liggen.

Mijn op één na laatste punt betreft de studenten. We hebben afgelopen zomer erover gesproken dat we het penny wise en pound foolish achten om alleen maar studenten in onzelfstandige studentenhuisvesting een huurtoeslag te geven, want dan worden er alleen maar duurdere huizen neergezet en dat kost per saldo meer huurtoeslag. Wij zouden een onderzoeksrapport van de minister krijgen. Ik ben benieuwd wanneer wij dat krijgen, want wij gaan graag het vervolgdebat daarover aan.

Tot slot een punt dat ik naar aanleiding van een vraag van mevrouw Van der Burg ter sprake wil brengen. Ik begreep dat de gemeente Tilburg en een paar andere gemeenten onderzoek hebben laten doen naar de woonlasten zowel voor als na energiebesparing. Toen ik daarover de wethouder sprak, schrok ik er erg van dat de woonlasten fors hoger waren, ook voor de mensen die net boven de huurtoeslaggrens zitten. Uiteindelijk is die energiebesparing natuurlijk wel beter voor iedereen, op de lange termijn, maar op de korte termijn maakt de besparing lang niet de hogere woonlasten goed. Kent de minister dat rapport? Kan hij dat toesturen aan de Kamer? Het lijkt mij interessant materiaal, niet alleen voor ons, maar ook voor de VVD. Dan kunnen wij beter zicht krijgen op de koopkracht van mensen.

Voorzitter: Depla

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. De huurtoeslag is ook voor de GroenLinks-fractie een zeer belangrijk instrument. Uit weliswaar oude cijfers – de heer Jansen heeft daar natuurlijk een punt mee – blijkt maar weer glashelder dat het een heel gerichte subsidie is, die ook daadwerkelijk terecht komt waar die het hardst nodig is, namelijk bij de 72% huishoudens met een inkomen onder of op het minimum. Wat de woonlasten betreft voor mensen met een laag inkomen of met een laag middeninkomen is het voor ons van groot belang dat iedereen in Nederland fatsoenlijk kan wonen en dat dit betaalbaar is. De huurtoeslag kan een goede bijdrage zijn om meer keuze voor mensen mogelijk te maken, maar ook om fatsoenlijke huisvesting voor een betaalbare prijs mogelijk te maken. Iedereen moet comfortabel en betaalbaar kunnen wonen. Van belang vinden wij daarbij ook de vraag wat er bij de brede heroverwegingen gaat gebeuren. Daarover hebben wij bij de behandeling van de begroting van WWI met de minister ook een debat gehad. Als wij moeten kiezen tussen huurtoeslag en hypotheekrenteaftrek, dan is die keuze snel gemaakt: dan kiezen wij ervoor, de huurtoeslag te beschermen en de onredelijkheid in de hypotheekrenteaftrek aan te pakken. Dat is niets nieuws; dat is een glasheldere keuze die wij maken. Allerlei bewindspersonen leggen claims neer als het gaat over de brede heroverwegingen. Deze minister heeft bij de begrotingsbehandeling WWI een aantal toetsingscriteria aangegeven voor de brede heroverwegingen: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen, betaalbaarheid voor doelgroepen is van groot belang en het moet een bijdrage leveren aan het tegengaan van segregatie. Dat houdt ook keuzevrijheid in voor mensen. Hij zei bijvoorbeeld te willen kijken naar huur op maat en naar het goed functioneren van de woningmarkt. Het allerbelangrijkst is echter het eerste punt, namelijk dat de sterkste schouders de zwaarste lasten gaan dragen. Daar past wat de GroenLinks-fractie betreft geen bezuiniging op de huurtoeslag bij, want die zou voor mensen te grote consequenties hebben, ook als het gaat om hun koopkracht. Ik wil daar graag een reactie op van de minister, zodat we hier wellicht kunnen uitspreken dat de huurtoeslag een status aparte heeft in de brede heroverwegingen. Wij zouden dat toejuichen.

Ik hoor ook graag een reactie op het punt van de energiebesparing. Voor GroenLinks is het van groot belang dat ook in sociale huurwoningen wordt gewerkt aan energiebesparing. Tot nu toe zijn mensen veel geld kwijt aan energie, omdat de huizen slecht geïsoleerd zijn. Het kenmerk van het convenant dat eerder tussen de Woonbond en Aedes is afgesproken is dat het budgettair neutraal kan plaatsvinden. Afgesproken is dat er wel een kleine huurverhoging kan plaatsvinden, maar dat die weer gecompenseerd wordt door lagere energiekosten. Wij willen niet dat mensen gestraft worden door kortingen op de huurtoeslag, zeker niet als het gaat om die aftoppingsgrens. Daar heeft de heer Jansen natuurlijk wel een punt mee. Hanteert de minister hetzelfde uitgangspunt als GroenLinks? Wil ook hij die maatregelen in principe budgettair neutraal laten plaatsvinden? Natuurlijk dient hij corporaties daar goed op aan te spreken. Heel vaak hebben zij het te lang laten zitten.

Ik heb ook een vraag over de huurtoeslag voor onzelfstandige woonruimte. Ik vraag daar al jaren aandacht voor. Het is nu toegespitst op de 2,4 mln. waarvoor het landelijke Kenniscentrum Studentenhuisvesting (Kencus) voorstellen heeft gedaan, toegespitst op studentenhuisvesting. Wij zijn enigszins teleurgesteld dat het erg lang duurt voordat er een reactie van de minister komt. Kan hij mij in ieder geval toezeggen dat dit bij de brede heroverwegingen een serieus punt is? Het lijkt nu 2,4 mln., maar als je een goede kosten-batenanalyse maakt, dan kan het aan de andere kant ook geld opleveren. We zijn nu vaak meer huurtoeslag kwijt voor zelfstandige woonruimte. Als de huurtoeslag weer mogelijk wordt

gemaakt voor onzelfstandige woonruimte, in dit geval voor studenten – wij zouden dat nog wel breder willen zien gebeuren – kan dat uiteindelijk geld opleveren en de woningnood helpen verlichten. Dat is dus een goede zaak.

Ik heb ook nog een vraag over de grote gezinnen. Dat is een belangrijk punt. Ook grote gezinnen moeten goed en betaalbaar kunnen wonen, gerelateerd aan hun inkomen. Het kan niet zo zijn dat alleen mensen met geld grote gezinnen kunnen stichten, lijkt mij, en ze hebben allemaal een dak boven hun hoofd nodig. Ik moet zeggen dat ik mij redelijk kan vinden in de reactie van de minister. Ik vind namelijk ook dat corporaties daar een eigen verantwoordelijkheid in kunnen nemen en dat zij daarnaar kunnen handelen. De vraag is of wij dat hier moeten vastleggen. Kan de minister nauwkeuriger ingaan op de vraag of de corporaties daar onvoldoende aan doen? Ik ben er ook wel voor dat mensen een keuze hebben. Dat geldt ook voor grote gezinnen en daar moeten corporaties aan meewerken.

De heer **Jansen** (SP): Mevrouw Van Gent zegt dat de corporaties op dit punt hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Ik interpreteer dat maar als: ze zouden hun woningen goedkoper moeten bouwen. Dat komt dan impliciet neer op interne subsidies aan grote gezinnen, die door kleine gezinnen en door alleenstaande huurders worden betaald. Dat wijkt volgens mij af van het algemene, ook door de GroenLinks-fractie onderschreven principe dat de corporaties niet aan inkomenspolitiek moeten doen. Corporaties moeten over de hele linie betaalbaar bouwen en het Rijk is verantwoordelijk voor de inkomenspolitiek. Is dit een koerswijziging bij GroenLinks of is het een slippertje van mevrouw Van Gent?

De **voorzitter**: Ik denk dat het antwoord zal zijn dat het noch een koerswijziging, noch een slippertje is. Ik ben benieuwd naar het antwoord.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Beide vind ik niet aantrekkelijk, zeg ik daar maar bij, dus dat is het niet. Ik ben ook voor woonconcepten, dat is helemaal geen koerswijziging. Ik ben er ook voor dat corporaties de vragen beantwoorden van hun klanten en daar flexibel mee omgaan. Corporaties zijn natuurlijk niet allemaal armlastige organisaties. Ik kan mij heel goed voorstellen dat zij ook woningen goedkoper maken. Je hebt duur scheefwonen en goedkoop scheefwonen. De GroenLinks-fractie is er altijd voorstander van geweest om daar, afhankelijk van de situatie, werk van te maken. Dit zou daar goed in kunnen passen. Het is maar de vraag of we voor het niet erg grote aantal grote gezinnen een aparte regeling moeten maken of dat corporaties dat gewoon op een goede manier zelf kunnen organiseren. Wij zijn wel voor solidariteit en staan anders tegenover het vermogen en het uitgavenpatroon van corporaties dan de SP-fractie doet. Wij zeggen niet: dat geld is van individuele huurders, dus dat kan wat ons betreft ook voor collectieve goede doelen worden aangewend. Dit vind ik een van die collectieve doelen.

De heer **Jansen** (SP): Nog even los van de vraag of dit een juiste weergave is van de discussie die wij eerder hebben gevoerd: ten koste van welke uitgaven van corporaties moet deze extra inspanning gaan? Het kost immers geld, dat bent u toch met mij eens?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik mag ervan uitgaan dat de corporaties verstandig omgaan met zaken zoals de Te Woon-concepten en dat die ook passen binnen hun exploitatie. Er wordt verschillend gedacht over de manier waarop je huizen aanbiedt. Ik vind het wel een interessante gedachte om daar wat flexibeler mee om te gaan en om veel meer aan de vraag te voldoen van de huurder of potentiële huurder. Daar zou dit wat mij betreft ook in kunnen passen. Ik heb een vraag gesteld aan de minister

en ik mag aannemen dat hij daar een goed antwoord op geeft. Als ik daar ontevreden over ben, dan zult u dat in tweede termijn horen. Wij hebben het net uitgebreid gehad over de huurtoeslag. Wat ons betreft wordt er niet geknibbeld aan de huurtoeslag bij de brede heroverwegingen. Het kan in ieder geval niet zo zijn dat mensen minder gaan krijgen, terwijl de woonlasten stijgen en de koopkracht daalt. Ik wil daar ook nog het bevorderen van het eigen woningbezit aan koppelen. Vermoedelijk komen we daar donderdag eveneens op terug. Dat is natuurlijk ook een maatregel om mensen met lage inkomens een plek te geven, zodat zij een keuze hebben op de woningmarkt.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de minister niet ingaat op het laatste punt, want wij hebben nu het jaarverslag van de huurtoeslag op de agenda. Donderdag kan mevrouw Van Gent het andere onderwerp aan de orde stellen. Dit moet verder maar bewaakt worden door de voorzitter die zo dadelijk weer overneemt, maar dat zou mijn advies zijn. Ik geef het woord weer aan mevrouw Van Gent.

Voorzitter: Van Gent

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan de minister voor zijn beantwoording in eerste termijn. Tegen de heer Depla zeg ik dat de minister over zijn eigen beantwoording gaat, maar ik wil verder niemand opstoken. Ik geef het woord aan de minister in eerste termijn.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Het is jammer dat mevrouw Ortega er niet meer is, want ik wilde haar bedanken voor de motie. Zoals u hopelijk uit de brief hebt kunnen opmaken, is daar echt heel serieus naar gekeken. Er is ook overleg geweest met de gemeenten die de brief hebben geschreven, dus met de Amsterdamse corporaties en met die uit de andere G3. Het overleg was nog breder, begrijp ik, en daarin is echt nagegaan of wij dertien jaar geleden – het is een regeling die in 1997 is gemaakt – een weeffout hebben gemaakt en zo ja, hoe het mogelijk is dat die dertien jaar lang niet boven tafel is gekomen. U hebt uit de brief kunnen opmaken dat ik in ieder geval niet overtuigd ben dat er ook echt een weeffout is. Er zit wel een zekere spanning in, maar dat is een aanvaardbare spanning. Ik zal proberen dat nu uit te leggen en dan maak ik daarna nog een opmerking over de energiebesparing. Een rondgang heeft geleerd dat de slaagkans voor grote gezinnen op een passende woning in Amsterdam niet slechter is dan die van andere gezinnen. Dat moeten wij vooropstellen als hoofdzaak. Wel is het zo dat de woningen voor grote gezinnen vaak wat duurder zijn, maar daar houdt de huurtoeslag al rekening mee door voor grote gezinnen een hogere aftoppingsgrens te hanteren. Het is geen dramatisch verschil, maar toch een kleine € 40. Ook houdt de huurtoeslag al rekening met de omvang van het huishouden, door voor meerpersoonshuishoudens tot een hoger inkomen door te lopen. Amsterdam – daar wijd ik wel een woord aan – heeft een bijzondere positie met aan de ene kant veel relatief kleine woningen en aan de andere kant veel grote gezinnen. Ook daar zijn echter nog wel grote woningen te vinden, bijvoorbeeld in Zuidoost, in Noord of in Zeeburg. Eventueel kan dat ook, zoals een enkel Kamerlid al zei, in de omliggende gemeenten. Natuurlijk is het voor grote gezinnen niet altijd logisch om daar naartoe te willen verhuizen, maar het kan in echt schrijnende probleemgevallen wel. Als daar bovenop eventueel nog problemen resteren, dan vinden we dat daarvoor op lokaal niveau een oplossing kan worden gevonden. Als de gemeenten en de corporaties de handen ineen slaan, dan moet het mogelijk zijn om met een zorgvuldige toewijzing en soms misschien met een wat gematigde huurstelling ook deze grote

gezinnen goed en betaalbaar te huisvesten. Ik cijfer het hier dus niet weg naar nul, maar wat er resteert aan problemen is niet onoplosbaar. Er zijn nog andere vragen over dit aspect gesteld. Die kan ik beter eerst afhandelen. Toegespitst op Amsterdam is gevraagd naar de mogelijkheden die er zijn op lokaal niveau. Amsterdam heeft al een groot aantal maatregelen in gang gezet om vraag en aanbod van woningen voor grote gezinnen op elkaar af te stemmen. Bijvoorbeeld is een Aanjaagteam grote gezinnen en grote woningen geformeerd, dat tot doel heeft om zo veel mogelijk grote woningen beschikbaar te maken voor de doelgroep. Er is ook een premie ingesteld op de verruiming van nieuwbouw en ik begrijp dat die € 30 000 bedraagt per 1 januari 2010. Dit ondersteunt de hoop die ik heb uitgesproken dat dit lokaal opgelost wordt.

Wat was de motivatie om het voor eenpersoonshuishoudens dan wel mogelijk te maken? Ik geloof dat mevrouw Ortega daarnaar vroeg. De keuze om geen 100% kwaliteitskorting toe te passen, is in 1997 gemaakt naar aanleiding van het amendement van de toenmalige Tweedekamerleden Duijvestein (PvdA), Hofstra (VVD) en Jekel (D66). Hun overweging achter dat amendement was dat alleenstaanden een onevenredig hoge huurquote zouden krijgen ten opzichte van de meerpersoonshuishoudens in dure woningen. Een amendement van de heer Van den Berg om de kwaliteitskorting ook voor grote gezinnen, te weten huishoudens met vijf of meer personen, te verlagen, is destijds verworpen. Het kan natuurlijk gewoon voortschrijdend inzicht zijn, maar ik licht even toe hoe het is ontstaan.

Er is gevraagd naar de 250 nieuwbouwwoningen, ik dacht door mevrouw Ortega, in het licht van het feit dat er 2000 van dat soort gezinnen zijn in Amsterdam. Het antwoord is dat het daarbij gaat om 250 nieuwbouwwoningen met minimaal vijf kamers. Het totale aantal vrijkomende woningen is echter substantieel hoger. Die 250 woningen zijn alleen nieuwbouw. Er zijn in totaal 60 000 grote gezinnen in Amsterdam, dit ter informatie. De heer Jansen stelde een vraag over de zorgtoeslag en de kindertoeslag. Daar kan ik helaas nog geen antwoord op geven. Misschien kan ik die vraag in tweede termijn beantwoorden?

De heer **Jansen** (SP): Een punt dat ik genoemd heb inzake de grote gezinnen is nog niet beantwoord. Daar lijkt het mij nu wel het moment voor. De vraag betrof de huidige indeling in een- en tweepersoonshuishoudens en in andere huishoudens.

De **voorzitter**: Die vraag komt nog aan de orde.

Minister **Van der Laan**: Die vraag komt nog aan de orde. Dit sloeg op iets anders, namelijk de vraag naar de getrapte tabel en of dat systeem niet verfijnd kon worden. Ik moet erop wijzen dat allen bij een maximuminkomen nog sprake is van een sprong, omdat de getrapte tabel in 2008 al is afgeschaft. In de heroverwegingen wordt inderdaad gekeken naar de mogelijkheid om ook de laatste sprong te laten vervallen. Dus dat is dan wel mee te nemen. Ik meen dat het ook de heer Jansen was die vroeg naar de verfijndere kwaliteitskorting.

De heer **Jansen** (SP): De verfijning van de aftoppingsgrens. Op dit moment zijn er maar twee categorieën: een- en tweepersoonshuishoudens en huishoudens van drie personen en meer. Drie personen vind ik nog geen groot huishouden. U vraagt toch naar het aantal leden van het huishouden. Dan kun je simpelweg een algoritme maken waarbij je dat glijdend laat oplopen, waardoor je veel beter aansluit bij de feitelijke woonlast van mensen.

Minister **Van der Laan**: Daarop kom ik zo meteen nog terug.

Eerst ga ik in op de opmerkingen over de late termijn waarop we dit bespreken. Zoals men weet voert de Belastingdienst dit alles uit en wordt gewerkt met geschatte inkomens, die pas na ongeveer twee jaar definitief worden vastgesteld. Dat is de reden waarom is gesproken over een «oud» stuk. Het stuk is gloednieuw, maar het gaat over oude gegevens die echter pas onlangs zijn vastgesteld. Nu poets ik niet weg dat dit tot problemen kan leiden, zeker als je bedenkt dat de beleidsmatige zaken die hierin zitten vaak op andere momenten al aan de orde zijn gesteld door de Kamer of door mij. Naar aanleiding van de vraag of dit voor 1 juli van het daaropvolgende jaar kan worden geactualiseerd, moet ik melden dat dit technisch gesproken niet kan, omdat die gegevens pas definitief worden vastgesteld na twee jaar. Grappig is dat dit gegeven van de zijde van de ambtenaren oorspronkelijk leidde tot het voorstel om van dit ritueel af te komen en het jaarverslag niet meer op deze wijze te maken. Ik heb daarop gezegd dat ik meen dat de Kamer het belangrijk vindt om het nog één keer geïntegreerd vanuit de verantwoordelijkheid voor de huurders te bekijken. Dus ondanks het gegeven dat het vaak dubbelop is en laat, lijkt het me toch nuttig om het geïntegreerd te doen. Met dat idee ben ik dit overleg ingegaan. Ik hoop de Kamer te hebben uitgelegd dat het niet zal lukken om voor 1 juli met de definitieve cijfers te komen, wel met voorlopige cijfers. Dat doen we vaak al in verschillende overleggen. De Kamer mag echter aangeven wat zij hiervan vindt. We hebben hier samen een probleempje mee.

De heer **Jansen** (SP): Het gaat mij erom dat je zo snel mogelijk wilt weten wat de trend is als je beleidsmatig wilt sturen. Dan is het voor mij helemaal niet erg om gebruik te maken van voorlopige cijfers. In het jaarverslag kunnen de oude realisatiecijfers van het jaar daarvoor worden meegenomen. Als je ieder jaar de prognose van het afgelopen jaar geeft en de definitieve cijfers van het jaar daarvoor, hebben we een completer beeld. Dan hebben we zowel de sturingsinformatie als de verantwoordingsinformatie in één hand. Volgens mij is dat gewoon de goede aanpak.

Minister **Van der Laan**: Ik heb niet zo goed in beeld in hoeverre dat verschilt van de huidige aanpak. Het liefste wil ik hier nu niet over speculeren. De meningen verschillen hier niet over. Het lijkt me het beste om een en ander goed op een rijtje te zetten en dat aan de Kamer voor te leggen om zo goed mogelijk aan de wens van de heer Jansen tegemoet te komen binnen de mogelijkheden die er zijn. Ik ga daarbij niet uit van het afschaffen van dit wettelijke jaarverslag. Ik kom binnen vier weken op dit punt met een voorstel.

Ik ga vervolgens in op de overige vragen over de huurtoeslag in het algemeen voordat ik overga naar de energiebesparende maatregelen. Ik zeg mevrouw Ortega, die er nu niet is, toe dat ik haar punt van de grote gezinnen mee zal nemen bij de heroverwegingen.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Jansen heb ik besproken hoe we de verslaglegging kunnen verbeteren. Hij stelt een principiële vraag die betrekking heeft op de heroverweging en op wat er gaat gebeuren met de hypotheekrenteaftrek enzovoorts. Ik blijf bij de uitgangspunten die bij de begrotingsbehandeling zijn besproken met de Kamer, waarover de Kamer het grosso modo met mij eens was. Mevrouw Van der Burg was het niet met alle uitgangspunten eens. Ik wil mij houden aan het motto dat in het kabinet is afgesproken en er niet verder over filosoferen, anders wordt de lijst van ministers die dat doen wel heel erg lang. Dan zal van een taboeloze behandeling waarschijnlijk geen sprake zijn, dus houd ik mij maar aan de afspraak en doe ik dat niet. Mijnheer Jansen, u houdt een antwoord tegoed. Iets in mij zegt dat we daar echt nog wel tijd voor krijgen en dat we er ook zin in zullen hebben.

De heer Jansen vraagt of ik bereid ben om uit te zoeken hoe het met de wachttijden voor seniorenwoningen in verschillende regio's zit. Ik weet

niet of de gegevens daarover voorhanden zijn. Mag ik toezeggen dat we zullen nagaan of we dat kunnen uitzoeken? Als het een «hell of a job» is, wil ik graag met de Kamer overleggen of we dat wel moeten doen. Als dat niet het geval is, zeg ik het de Kamer toe. Ik kom er in ieder geval op terug.

De heer **Jansen** (SP): Wanneer horen we dat?

Minister **Van der Laan**: Binnen diezelfde termijn van vier weken. Dan komt het in één brief.

De vragen van mevrouw Van der Burg over de termijn van aanlevering heb ik, hoop ik, naar genoeg behandeld. Ik dank haar voor het zich aansluiten bij de redenering in de brief.

De heer Depla benadrukt, net als de heer Jansen, het grote belang van de huurtoeslag. We bespreken het nu technisch, maar we moeten niet vergeten onze zegeningen te tellen. We zijn aardig binnen de door mijn voorgangers geschatte range gebleven. Het instrument doet zijn werk gewoon hartstikke goed. Dit zeg ik ook omdat het wel degelijk mijn inzet is in de heroverweging om op deze weg door te gaan en het niet, zoals gesuggereerd werd door de heren Depla en Jansen, op voorhand vaststaat dat het naar de corporaties moet worden overgeheveld. Veel meer zeg ik daar niet over.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Dat zou nieuws zijn.

Minister **Van der Laan**: Nee, ik zeg er niets over.

De heer Depla vraagt naar informatie over de huurtoeslag voor studenten. Het onderzoek is bijna klaar. Ik heb in december geschreven dat de Kamer de gegevens naar verwachting in maart zal krijgen.

Mevrouw Van Gent heeft, evenals anderen, het belang benadrukt van huurtoeslag in relatie tot de 72%, waarbij het haar vooral gaat om de energie. Zij vraagt of wel genoeg gedaan wordt aan de toewijzing op passendheid. Dat wordt gemonitord, zoals is toegezegd door de VNG en Aedes. Ik weet niet wanneer we daar op terug kunnen komen, maar we zullen daar zeker binnenkort nog intensiever op terugkomen omdat we in het kader van de Brusseluitwerking met zijn allen nog veel serieuzer gaan kijken naar de toewijzing. Mevrouw Van Gent hoort daar meer van.

Dan kom ik op de energiebesparing. Mevrouw Van der Burg en mevrouw Van Gent hebben zich daar expliciet over uitgelaten. Verder heeft niemand laten blijken heftig teleurgesteld te zijn door de brief, om het maar heel voorzichtig uit te drukken. Er is vaak gesuggereerd dat mensen die een hogere huur moeten betalen na de energiemaatregelen de toeslag niet nodig hebben, omdat de huurverhoging zou worden gecompenseerd door lage energiekosten. Vaak klopt dat sommetje, maar niet altijd of misschien zelfs lang niet altijd. Voor individuele huurders kan het anders uitpakken, afhankelijk van de woning waarin zij wonen. Dat is al een voorname reden waarom niet gezegd kan worden dat een hogere huur niet hoeft te leiden tot een hogere huurtoeslag. Daarnaast is er het institutionele argument dat de huurtoeslag wel heel ingewikkeld wordt als je onderscheid moet maken tussen huurcomponenten die te maken hebben met de energieprestatie van een woning en andere huurcomponenten. Dat staat haaks op de inspanningen die het kabinet verricht om de huurtoeslag eenvoudiger te maken. Ik wil helemaal niet flauw zijn, maar mevrouw Van der Burg is – hoewel begrijpelijk en ik ben het vaak met haar eens – erg van de regeldrukvermindering. Daar is dit erg ongunstig voor. Daarom ben ik niet voor een korting op de huurtoeslag van mensen met een energiezuinige woning. Bovendien kan een beperking – en dat is het laatste maar niet het minste punt – in de huurtoeslag na zulke energiebesparende maatregelen gemakkelijk worden uitgelegd als een straf voor huurders. Dat kan nadelig uitpakken voor hun bereidheid om mee te werken aan die maatregelen, een bereidheid die toch al niet altijd voor zich spreekt. Uit onderzoek blijkt

dat slechts 12% van de Nederlanders die gevraagd worden om ongeacht financiële consequenties mee te werken aan energiebesparing als de huur omhoog gaat, daar enthousiast voor is. Dat betekent dat 88% nog niet enthousiast is. Dit ter toelichting op het negatieve antwoord dat ik mevrouw Van der Burg heb gegeven.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik heb eerder in een debat over energiebesparing in de gebouwde omgeving gezegd dat er nu al partijen zijn die voorstellen doen voor een pakket dat zich vanaf dag één terugbetaalt in de energiebesparing. Ik heb die partijen gevraagd of zij bereid zijn om dat gegarandeerd te doen, want dan ben je ook goed bezig met je opdrachtverlening. De partijen zeggen dat het kan. Dus het is ook een kwestie van hoe zo goed mogelijk wordt ingezet op energiebesparing. Ik ben in dit verband heel benieuwd naar het rapport waar de heer Depla naar vroeg. Ik zie het als geldverspilling als er geen goede opdracht is en elke maatregel in het kader van energiebesparing wordt geaccepteerd, terwijl deskundigen niet kunnen bepalen hoeveel het oplevert bij gelijk gebruik. Dat geld zou op een betere manier aangewend kunnen worden. Ik ben voor strengheid in het verlenen van opdrachten en ik vind dat de eis gesteld moet worden dat deskundige partijen gegarandeerd kunnen aangeven hoeveel het oplevert aan energiebesparing bij gelijk gedrag van de bewoners. Dat zou een enorme push in de goede richting geven. Graag krijg ik hierop een reactie van de minister. Ik vind het namelijk allemaal erg vrijblijvend en er gaat wel veel geld naartoe.

Minister **Van der Laan**: Mijn antwoord is niet vrijblijvend. Ik heb nogal een reeks argumenten gegeven. Bovendien herken ik niet dat verhuurders denken dat het allemaal goed te regelen is. Ik herinner me overleg met de woningcorporaties, die hierin juist helemaal de kant van de Woonbond kiezen en die het logisch vinden dat het wel gewoon meegaat in de huurtoeslag. Ik zie aan mevrouw Van der Burg dat ik haar verkeerd heb begrepen. Wie zijn er in haar visie enthousiast over de mogelijkheden?

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Het gaat mij erom dat er partijen in de markt zijn die energiebesparingsmaatregelen en modules aanbieden en die kunnen garanderen hoeveel deze aan besparing opleveren. Dat is de manier waarop je dit probleem zou moeten aanpakken. Dan weet je van tevoren wat je gaat winnen met je investering. Die slag moeten we maken. Ik vind dat de partijen die de energiebesparingsmaatregelen aanleveren te vrijblijvend zijn in dit voorstel, want de minister zegt dat dit niet kan worden gegarandeerd op woningniveau en dat het dan ook niet mogelijk is om die berekening te maken.

Minister **Van der Laan**: Ik heb ook gezegd dat we dan een groot milieuvoordeel zouden missen, namelijk door de stimulans van de lagere woonlasten. Ik zeg niet dat iedere investering wordt vergoed als de huurtoeslag meegroeit. Men krijgt natuurlijk altijd maar een deel terug met de groeiende toeslag. Ik ben op dit moment niet bereid om mevrouw Van der Burg hierin te volgen. We moeten met elkaar nagaan of de innovatieve methoden waar zij naar verwijst echt zo gegarandeerd zichtbaar maken wat het oplevert. In dat stadium zitten we volgens mijn informatie nog niet. Ik hoop met mevrouw Van der Burg in dat stadium te komen. Dan hebben we meer ruimte. Dan kunnen de knoppen op het bord weer anders gedraaid worden dan nu. Op dit moment vind ik het een argument dat het verkeerd kan uitpakken voor de individuele bewoner in een complex. Valt dat argument weg, dan houd je andere argumenten over maar dan kan het zijn dat die in een andere afweging terechtkomen. Nu ben ik niet bereid te schuiven, maar ik vertrouw erop dat mevrouw Van der Burg zeer wel in staat is hierop terug te komen op het moment dat die knoppen anders gedraaid moeten worden.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Ik kom daarop zeker terug.

De **voorzitter**: Dat is uw goed recht. De minister vervolgt zijn beantwoording.

Minister **Van der Laan**: Ik meen de meeste vragen te hebben beantwoord. Er liggen nog een paar vragen van de heer Depla. Hij vroeg hoe de maatregel gaat uitpakken in de komende periode. Zijn er meevallers of tegenvallers?

De heer **Depla** (PvdA): Wij hebben een brief gehad van 30 september. Zijn de verwachtingen nog hetzelfde als in die brief of is er iets anders aan de hand?

Minister **Van der Laan**: Ja, en toen kwam de motie van u en van de heer Van Bochove om de bezuiniging voor 2010 niet door te laten gaan. Toen hebben we opgehouden hoe het zou zijn in 2011 en 2012. Wij hebben sinds de brief van 30 september ook tegenvallers gehad op het budget voor huurtoeslag. Wij verwachten dat het de komende jaren per saldo zal gaan over een overschrijding tussen de 50 en 100 mln. Een van de oorzaken van die onzekerheid is de doorwerking van de ook in de brief gemelde tegenvaller voor het begrotingsjaar 2009. Dat is het feit dat de beperking van de buitengewone uitgavenaftrek ziektekosten niet volledig is verwerkt in de inkomens die gebruikt worden voor de voorlopige vaststelling van de huurtoeslag. Het effect daarvan zal pas over een paar jaar bij het definitief vaststellen optreden.

Een tweede oorzaak is dat de ontvangsten minder snel binnen blijken te komen dan eerder werd gedacht. De ingestelde vorderingen komen met vertraging binnen, wat in de eerste jaren zal leiden tot een tekort. Ten slotte blijkt de gestegen werkloosheid inderdaad een langer en groter effect te hebben op het budget huurtoeslag dan eerder gedacht. Het is daarom goed dat we toen voorzichtig zijn geweest en alleen het besluit hebben genomen over 2010. We zullen nog met elkaar praten over 2011 en 2012. Die informatie wil ik met de heer Depla delen, zodat hij goed op de hoogte is.

Ik meen dat ik nu alle vragen heb beantwoord.

De heer **Depla** (PvdA): De minister heeft twee vragen niet beantwoord, maar eerst wil ik hier nog op doorvragen. In de brief van 30 september schrijft de minister dat de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten is veranderd – de «Armanibrillenregeling» – waardoor er uiteindelijk voor de huurtoeslag een extra uitgave mogelijk was. Dat was op 30 september bekend. Er werd toen gezegd dat het een kasschuif was, waardoor het in het begin meer kost, maar op de langere termijn minder. Dus dat is geen nieuwe tegenvaller. Ik wil graag weten wat het verschil is tussen wat er in september is bedacht en nu. In september was de verwachting dat de werkloosheid sterker zou stijgen dan uiteindelijk het geval is. Dus ik vind het heel bijzonder dat we nu ineens vanwege de hoge werkloosheid hogere uitgaven hebben, terwijl de werkloosheidscijfers positiever zijn dan we in september dachten.

De **voorzitter**: Ik heb van de minister begrepen dat de Kamer tijdig wordt geïnformeerd over hoe het zit met die tegenvaller en wat er moet gebeuren voor 2011 en 2012, zodat de Kamer dan nog een afweging kan maken. Heb ik dat zo goed begrepen?

Minister **Van der Laan**: Dat hebt u goed begrepen.

De **voorzitter**: Ik zeg dit maar even om te voorkomen dat er een onduidelijkheid ontstaat over nog niet bekende gegevens.

Minister **Van der Laan**: Dat heeft de voorzitter goed begrepen. Het moet uiteindelijk bij de Voorjaarsnota tot besluitvorming leiden. Ik heb in de brief van 30 september dat eerste punt al genoemd, maar dat was toen wel vrij vers. Dit is in onze analyse in ieder geval een heel duidelijke oorzaak. Het punt van het minder snel binnenkomen is nieuw. Dat de gestegen werkloosheid leidt tot een groter effect voor de langere termijn hadden we toen al zo geschat, misschien nog wel meer dan nu. Ik ben het niet helemaal met de heer Depla eens. Laat ik het zo zeggen: ik was toen redelijk pessimistisch en dat ben ik nog steeds wat dit betreft. Mijn informatie op dit moment is dat er nog een tegenvaller aankomt en dat wil ik meteen aan de Kamer doorgeven. Ik zal de Kamer op de hoogte houden van informatie die tussentijds beschikbaar komt.

De heer **Depla** (PvdA): In de brief stond dat er een structurele meevaller zou zijn op de langere termijn van 87 mln. Nu is het een tegenvaller van 100 mln. Betekent dit een verslechtering van 87 mln. plus die 50 tot 100 mln. of moet ik dit zien als een tegenvaller ten opzichte van die brief?

Minister **Van der Laan**: Het komt daarbovenop.

De heer **Depla** (PvdA): Dus het is 87 mln. min 50 mln. Dus dan valt het nog steeds mee.

Minister **Van der Laan**: Nee, het komt erbij: eerst 87 mln. en dan nog eens 50 mln.

De heer **Depla** (PvdA): Ik wil graag van de minister horen hoe het kan dat het in een halfjaar tijd zo heen en weer wiebelt. Dat vind ik heel raar.

Minister **Van der Laan**: U krijgt die informatie.

De heer **Depla** (PvdA): Ik heb nog twee andere vragen gesteld. Ik vroeg of we het rapport van het RIGO over Tilburg toegestuurd kunnen krijgen. Ook heb ik gevraagd naar het voorbeeld van Drachten. Eigenlijk willen we dat men in Amsterdam hetzelfde doet, namelijk huurafslag regelen voor de grote gezinnen. Een corporatie in Drachten heeft dat gedaan en die kreeg toen ineens de Dienst Toeslagen op haar pad, waardoor het niet meer mocht.

Minister **Van der Laan**: Daar kunnen wij op terugkomen, maar volgens mij gebeurt dit ook in Amsterdam.

De heer **Depla** (PvdA): Het gaat mij om het hele verhaal over die grote gezinnen. De minister schrijft in zijn brief terecht dat hij wil dat er iets voor die grote gezinnen wordt gedaan. Dat kan via de huurtoeslag maar ook via de lijn dat woningcorporaties de woningen met huurafslag beschikbaar stellen. In Leeuwarden heeft men zo iets gedaan, met name bij jongerenhuisvesting. Toen de jongeren ouder werden, zijn de huren aangepast op het oude niveau. De Belastingdienst accepteerde toen niet dat de huren zomaar verhoogd werden en weigerde huurtoeslag uit te betalen. Toen nam de corporatie haar verantwoordelijkheid door tijdelijk huurafslag toe te passen.

Minister **Van der Laan**: Dat u het zo bedoelde, was bij mij niet overgekomen en ook niet bij de ambtenaren. U wilt weten of de Belastingdienst dat kan doen?

De heer **Depla** (PvdA): Ja precies, want anders roepen we dat de corporaties hun verantwoordelijkheid moeten nemen en dan gaat een andere overheidsdienst ze dwarszitten. Dat kan natuurlijk niet.

Minister **Van der Laan**: De voorzitter suggereert dat ik dat in de brief meeneem die ik over vier weken aan de Kamer stuur. Dat lijkt me een goed idee.

De **voorzitter**: Hiermee is de minister klaar met zijn beantwoording in eerste termijn. De heer Depla heeft zijn vragen in tweede termijn al gesteld. Hebben andere leden nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer **Jansen** (SP): Ja, voorzitter, al was het maar omdat ik nog antwoord te goed heb op een vraag die in tweede termijn beantwoord zou worden. Ik heb in eerste termijn ook een vraag gesteld over de jaarverslagen. Ik wil graag dat de Kamer vanaf het volgende jaarverslag een integraal jaarverslag van de minister en de staatssecretaris van Financiën krijgt. De uitvoeringsaspecten lijken op het eerste gezicht technisch van aard, maar die zijn in de praktijk voor mensen heel erg concreet. Ik zal een voorbeeld noemen. De discussie over de verandering van de ziektekostenaftrek, waardoor mensen opeens met een hoger verzamelinkomen worden geconfronteerd. Dat kan huurders een paar honderd euro per jaar aan huurtoeslag schelen. Dit is een punt dat betrokken moet worden bij de beleidsmatige discussie die hierover plaatsvindt, al dan niet samen met de vaste commissie voor Financiën. Kan dat geïntegreerd worden en kunnen we een keer per jaar een gezamenlijk AO houden met de commissie voor WWI en de commissie van Financiën? Ik begrijp dat de commissie van Financiën het op 2 maart nog over alle toeslagen gaat hebben. Prima, daar moet zij vooral mee doorgaan. Openstaat nog de vraag of er wat flexibeler kan worden omgegaan met de aftoppingsgrens, om die naadloos te laten overgaan naarmate het aantal leden van het huishouden groter wordt. Dan mijn laatste punt. De SP-fractie hecht eraan om door te studeren en liefst met voorstellen te komen over de huurtoeslag voor onzelfstandige eenheden. Mevrouw Van Gent zei terecht dat het nog wat verbreed kan worden. Bijvoorbeeld de discussie over samenwonende mensen in een grotere woning zou namelijk heel veel huizen kunnen schelen. Kortom, dat levert maatschappelijke winst op, maar daar moet de systematiek van de huurtoeslag iets voor aangepast worden. Daarom pleit ik ervoor om dat mee te nemen in het onderzoek. Is dit helder?

Minister **Van der Laan**: Ja, het is helder, maar wij zijn bijna klaar met dit onderzoek. Het is dus de vraag of dit nog kan. Ik kom er zo op terug.

De heer **Depla** (PvdA): Ik heb een vraag aan de heer Jansen. Ik wil graag dat het onderzoek over studentenhuysvesting snel komt. Ik verzoek de minister daarom, het verzoek om een nieuw onderzoek niet te honoreren, anders gaat het te lang duren.

De heer **Jansen** (SP): Als dat het effect zou zijn, ben ik er uiteraard ook niet voor. Ik vind het wel belangrijk dat hiernaar gekeken wordt. Als je dat zou doen, kan het er per saldo toe leiden dat sociale huurwoningen vrijkomen. Daarmee is er een maatschappelijke baat.

Voorzitter: Depla

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb een vraag over het onderzoek van Kencus over studentenhuysvesting, de onzelfstandige woonruimte. Ik neem aan dat we daarover in maart een kabinetsstandpunt krijgen en dat we daar na het verschijnen van het onderzoek niet maanden op moeten wachten, want er ligt een wens van de Kamer om hier iets aan te doen.

Voorzitter: Van Gent

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Ik zeg ja tegen de heer Jansen. Het is mijn bedoeling om in de brief die ik binnen vier weken aan de Kamer stuur te komen met een voorstel voor een procedure in het kader van de integraliteit. En dan kom ik ook terug op het gezamenlijk AO van de commissie voor WWI en de commissie van Financiën met de staatssecretaris van Financiën en de minister voor WWI.

Dan de verfijnde kwaliteitskorting. Ik vind het een sympathiek idee dat dit in de heroverweging meegenomen wordt. De formule daarvoor lijkt simpel, maar controle op het aantal mensen en het verwerken van de mutaties is voor de Belastingdienst dan wel veel lastiger dan nu, met alleen het onderscheid tussen een- en meerpersoonshuishoudens.

De heer Depla kwam terug op het punt van de huurtoeslag onzelfstandige eenheden als verruiming van het onderzoek naar de studentenhuisvesting. Daar is het meest wezenlijke over gezegd, wat ook in mijn antwoord naar voren kwam. Dat heeft hij ook omarmd. We gaan niet wachten. Het onderzoek is bijna klaar. Ik zal het de Kamer zo snel mogelijk toesturen. Ik stel voor dat we bij de bespreking van dat onderzoek ook de vraag van de heer Depla betrekken of de relatie niet breder zou moeten zijn. Sterker nog, ik zal voortdurend nagaan wat de consequenties zijn van wat daar eventueel in wordt voorgesteld. Mocht blijken dat er toch nog niets te onderzoeken valt, dan kunnen we dat bij de behandeling van dat onderzoek afspreken.

Dat brengt mij bij het punt van mevrouw Van Gent. Zij loopt enigszins vooruit op het onderzoek, want misschien is er wel helemaal geen kabinetsstandpunt nodig. Gesteld dat het onderzoek laat zien – het is een wilde gedachte – dat we het allemaal erg goed doen en dat we daar niets aan zouden moeten veranderen, dan gaan we dat natuurlijk niet doen. Ik wil het kabinet niet bezighouden met dat soort vragen. Ik stel voor dat ik het onderzoek de dag nadat ik het krijg aan de Kamer stuur. Ik denk dat de Kamer de volgende dag een AO heeft vastgesteld. Dan kunnen we eerst over het onderzoek praten en dan zal ik, gehoord het overleg, met de wensen van de Kamer eventueel naar het kabinet gaan. Als mevrouw Van Gent en de heer Depla daarmee kunnen leven, lijkt het mij de meest gepaste oplossing.

De heer **Depla** (PvdA): Het is een interessante formule. De minister stuurt ons een rapport en wij zeggen vervolgens: u moet naar het kabinet om eventueel een standpunt in te nemen. De Kamer heeft in juni aangegeven dat zij dit graag wil. Toen heeft de minister de Kamer ervan overtuigd dat het eerst moest worden onderzocht omdat de Kamer wellicht volstrekt de plank missloeg. Op basis van het onderzoek wil ik niet alleen een begeleidend briefje, maar wil ik weten wat het oordeel van de minister is over dat onderzoek en wat het volgens hem betekent. Anders krijgen we rolvervang.

De **voorzitter**: Over het algemeen is het niet zo dat wij over onderzoeksrapporten zonder kabinetsreactie met elkaar in debat gaan. Dus het is wel zinvol dat er een kabinetsreactie bij staat. Dat hoeft geen lange reactie te zijn, als er maar iets in staat.

Minister **Van der Laan**: Het zal in ieder geval mijn reactie zijn. Vanzelfsprekend. Er is een misverstand ontstaan. Ik dacht dat de Kamer mij naar het kabinet wilde sturen voor grootse en meeslepende regelingen, maar ik begrijp dat zij genoeg neemt met mijn ministeriële visie. Mijn dag is goed.

Toezeggingen

De **voorzitter**: En het kabinet spreekt met een mond.

Dan rest mij nog dat ik de toezeggingen opsom, altijd een belangrijk onderdeel van een algemeen overleg:

- De Kamer wordt binnen vier weken nader geïnformeerd over kwantitatieve gegevens en de mogelijkheden van het benutten daarvan. Er komt een voorstel om te bekijken hoe de procedure voor volgend jaar kan worden verbeterd. Dat heeft te maken met het punt van integraliteit, het jaarverslag en de samenwerking tussen Financiën en WWI.
- De minister zal de Kamer in deze brief zo mogelijk informeren over de wachttijden voor seniorenwoningen als dat op een vrij eenvoudige manier kan. Als dat niet mogelijk is, wordt de Kamer geïnformeerd over de complicaties daarvan.
- De minister zal in deze brief ook meenemen zijn toezegging om terug te komen op de huurtoeslag voor grote gezinnen en de rol van de Belastingdienst daarin naar aanleiding van het voorbeeld van de heer Depla over Drachten.
- De resultaten van het onderzoek naar huurtoeslag voor studentenhuizingen zullen in maart aan de Kamer worden gestuurd, met een kabinetsreactie, waarna de Kamer kan beoordelen hoe zij dit verder gaat behandelen.
- De Kamer wordt geïnformeerd over (nieuwe) tegenvallers uitgaven huurtoeslag. Dat gebeurt in ieder geval in het kader van de Voorjaarsnota, op een zodanig moment dat de Kamer daar nog haar mening over kan geven.
- De minister zal het onderzoek van RIGO naar woonlasten in Tilburg voor en na energiebesparing aan de Kamer sturen.

De heer **Depla** (PvdA): We moeten voorkomen dat we naar het verkeerde rapport gaan zoeken. Een van de elementen in het rapport betreft energiebesparing en woonlasten. Het gaat over woonlasten in de huursector, met name voor de lagere inkomens.

De **voorzitter**: Ik heb de woonlasten wel genoemd.

Tot zover de toezeggingen. Ik sluit de vergadering en ik wens alle aanwezigen verder nog een fijne dag.